

EN MEMORIA DE RICARD CANALS

per JOAN DOMENECH I MONER

En aquest món hi ha persones que semblen marcades pel destí. Possiblement En Ricard Canals i Bianco era una d'aquestes persones. La seva fi a causa d'una enfermetat incurable que ell era el primer en conèixer, la seva solitud a nivell familiar --la seva esposa havia mort de la mateixa malaltia-- i d'altres circumstàncies, fan particularment tràgica la darrera etapa de la seva vida. Més encara, si contrastem aquesta realitat amb la seva manera de ser, la seva bonhomia, mereixedora - humanament parlant - d'una vida digna i feliç.

La desaparició de Ricard Canals em suposà particularment l'anul·lació d'un propòsit una mena de promesa no complicada que m'ha deixat un mal regust i que tracto de rectificar. M'explicaré, Quan encara existia la revista Costa Expres vaig pensar que podria ésser una secció interessant l'entrevista amb persones residents a Lloret dedicades a activitats poc conegudes o vinculades a gent important; és a dir, entrevistats que, per una o altra raó, podien parlar àmpliament sobre algun tema concret o sobre temes diversos. Vaig començar pel doctor Adler que té una vida rica en experiències científiques i humanístiques, sempre matitzades per l'humor. Vaig pensar, després, que una altra de les persones que podrien anar bé era el senyor Canals - així se'l conoixia a Lloret-- tota vegada que ens hauria parlat de la vida i l'obra del seu pare, el gran pintor Ricard Canals i Llambí. Parlar d'aquest artista suposava parlar de retruc de la seva amistat amb Picasso, Nonell i d'altres pintors famosos. El tema havia d'interessar força. L'inconvenient era que, quan em vingué la idea, el senyor Canals ja estava molt malalt i acabava d'ésser operat. Per la cara dels qui el tractaven vaig deduir que ningú pensava que se'n refés.

Personalment, el Sr. Canals i jo no havíem tingut mai més relació que la salutació normal pel carrer o quatre paraules contades. Les ocasions no havien donat per a més. El dia de Sant Josep de 1974, en acabar la missa del patró de l'Hospital, l'Angel Martínez, alguna altra persona que no recordo i jo vam fer un petit recorregut visitant alguns dels malalts internats a l'hospital lloretenc, entre ells el Sr. Canals. No sé la cara que vam posar En Martínez i jo. Devia ésser molt sèria tota vegada que el propi malalt ho va advertir. I és que, particularment, vaig pensar que si la meua relació amb el Sr. Canals habitualment era força limitada, no calia passar ara a una conversa a tort i a dret o a una amabilitat desacostumada, que faria pensar al malalt que era un tracte especial davant de la seva situació. Com tampoc considerava oportú preguntar-li per la salut, tota vegada que el malalt ja sabia el que tenia, no vaig pas ésser massa parlador i el pobre Ricard Canals va ésser un excel·lent psicòleg. A la pròxima visita va dir-me que no jugar per la cara de l'Angel i meua el devíem veure molt fomat.

El cas és que aquesta segona visita la vaig fer uns dies més tard i li vaig proposar el tema del reportatge que pensava sobre el seu pare. El Sr. Canals, que estava al llit, es va revifar els ulls li brillaren, em va demanar que pares un televisor que tenia als peus del llit i vam acordar posar fil a l'agulla el dia que jo volgués. --Potser sap més coses el meu germà --va precisar-me-- pero malgrat tot podrem fer un comentari força arrodonit. T'explicaré anècdotes d'aquells temps, dels pintors famosos que llavors començaven, del mateix Picasso que també havia tingut les seves dificultats i a vegades havia vingut a casa i la meua mare li havia fet menjar. Ja et quedarà bé, ja.... El tema, les vivències que suposava, havien fet oblidar al malalt la seva pròpia xacra. Fins i tot vam lligar aquests comentaris amb la qüestió de la cultura a Lloret. --Seria bonic fer una exposició evocadora d'aquell temps-- vam dir --. I el senyor Canals se'm va comprometre a organitzar-la i a obtenir quadres d'aquells pintors que junt amb el seu pare havien marcat una època. L'home va quedar feliç i jo vaig deixar l'hospital content i entusiasmat. La feina va privar-me d'iniciar tot seguit aquell treball. Quan em proposava fer-ho va arribar-me la notícia de que Ricard Canals empitxorava ràpidament i de que passava uns moments de crisi. D'altra banda, la revista Costa Expres havia deixat de sortir. No vaig atrevir-me a molestar aquell home que sofria, especialment si el reportatge tampoc havia de tenir una publicació immediata. Vaig esperar, amb el desig íntim encara de que Ricard Canals es millorés. Però no fou així. El 21 de novembre de 1974 deixava d'existir, qui sap si pensant algun moment en aquell reportatge que li hauria estat grat i que no pogué ésser.

...EN MEMORIA DE....

La mort de Ricard Canals i l'enterrament van tenir molt de tragicomèdia, de quadre solanesc. D'un cantó representacions oficials —perquè era aparellador municipal—, de l'altre família que en vida segurament mai havia estat tan aplegada prop seu; alguns amics sincers i fidels i persones que en els darrers moments de la seva vida havien tingut ocasió de veure la seva autèntica dimensió humana i cristiana. Al cementiri, el quadre patètic d'haver de treure el cadàver de la seva esposa, a mig desfer per a posar el seu fèretre dessota i la comprovació, una vegada més, d'un servei d'enterraments poc discret i hàbil en aquests casos... Ricard Canals va quedar-se allà, gairebé en l'anonimat, amb la mateixa discreció que havia viscut en vida.

Després he sabut més coses d'ell. Per exemple, la seva predisposició a deixar la col·lecció de quadres del seu pare i d'altres pintors de renom —Picasso entre ells— a un museu de Lloret si hagués existit; predisposició frustrada no pas per culpa seva i que ha privat al nostre poble d'una col·lecció important que s'hauria valcrat —alerta els membres de l'Ajuntament que sols entenen les coses en xifres— en milions llargs. Com vaig saber també el seu intent d'adquirir, junt amb una altra persona, una imatge de talla que havia estat un mascaró de proa d'un vaixell lloretenc i que havia presidit un sortidor del vell hospital, volguent evitat la venda d'aquesta i altres imatges, també de talla, que junt amb mobles antics passaren a mans d'un traficant a canvi d'unes miserables vint o trenta mil pessetes, mercès als dirigents de l'hospital de Lloret. Aquella Immaculada el dia que Lloret disposi d'un museu era l'únic mascaró que es podia exposar. Això no s'oblida així com així...

El difunt Ricard Canals també era aficionat a pintar. I, bon coneixedor del món i de la tècnica d'aquest art, s'havia encarregat de la restauració de la tela que presideix l'altar barroc de Santa Cristina. Ricard Canals se'n va anar a la tomba emportant-se'n un munt d'anècdotes per a escriure i una col·laboració valuosa per el dia de demà perquè podia haver estat un home decisiu en el si d'alguna entitat cultural del poble.

Per a tancar aquest treball de record, en un pròxim article faré un resum biogràfic de la personalitat del seu pare.

SARRIO COMPAÑIA PAPELERA DE LEIZA, S.A

La empresa española SARRIO COMPAÑIA PAPELERA DE LEIZA, S.A., ha sido distinguida con un trofeo de categoría mundial para destacar su expansión, su alto nivel de productividad, su dinamismo y la modernización constante que la sitúa a la altura de las más grandes industrias del ramo. El premio, concedido en París, lo fue por el Instituto Internacional de Promoción y Prestigio.

Al felicitar a SARRIO, nos felicitamos, ya que LLORET GACETA está impreso en papel de dicha marca.

Ajuntament de
Lloret de Mar
Servei d'Arxiu Municipal

CAJA DE PENSIONES PARA LA VEJEZ Y DE AHORROS

“la Caixa”

de Catalunya i Balears

